

I HUVUDET PÅ EN HAMNKAPTEN

Det är köparens marknad i båtbranschen. Nu är tiden inne för att göra verklighet av köper sin första båt? Vad är ett bra pris?

TEXT JONATAN LEMAN & ADAM HOLMBERG FOTO FREDRIK SKOGKVIST

REDAN I BÖRJAN AV MAJ söker sig seglare ut till Gullholmen, där jag arbetar som hamnkapten under halva året.

Ja, egentligen hittar en del ut redan under påskhelgen. Gullholmen är känd för sitt fina väder då den ligger utanför Orust, med bara havet som närmaste granne. Orustvarven seglar ut till ön med sina kunder, och tidiga seglare söker sig till tystnaden och lugnet innan sommarens stress och köer. Under den tiden är toaletter och duschar stängda, förutom gästtoaletten mitt emot ICA-affären. "Hättan" trafikerar året runt från Tuvesvik och serverar de åretruntboende på ön. Gullholmen är uppdelad mellan en privat hamn och en kommunal, som ligger i bassängen nära granne med ICA och en glassbutik. Under säsongen 2013 har jag och min kompis Christian tagit hand om den kommunala delen med en flytbrygga, betongkaj och en ångbåtsbrygga mot farleden.

Som hamnkapten har man ingen rusch på bryggan under lågsäsong. De som kommer betalar med kort i en biljettapparat, som man

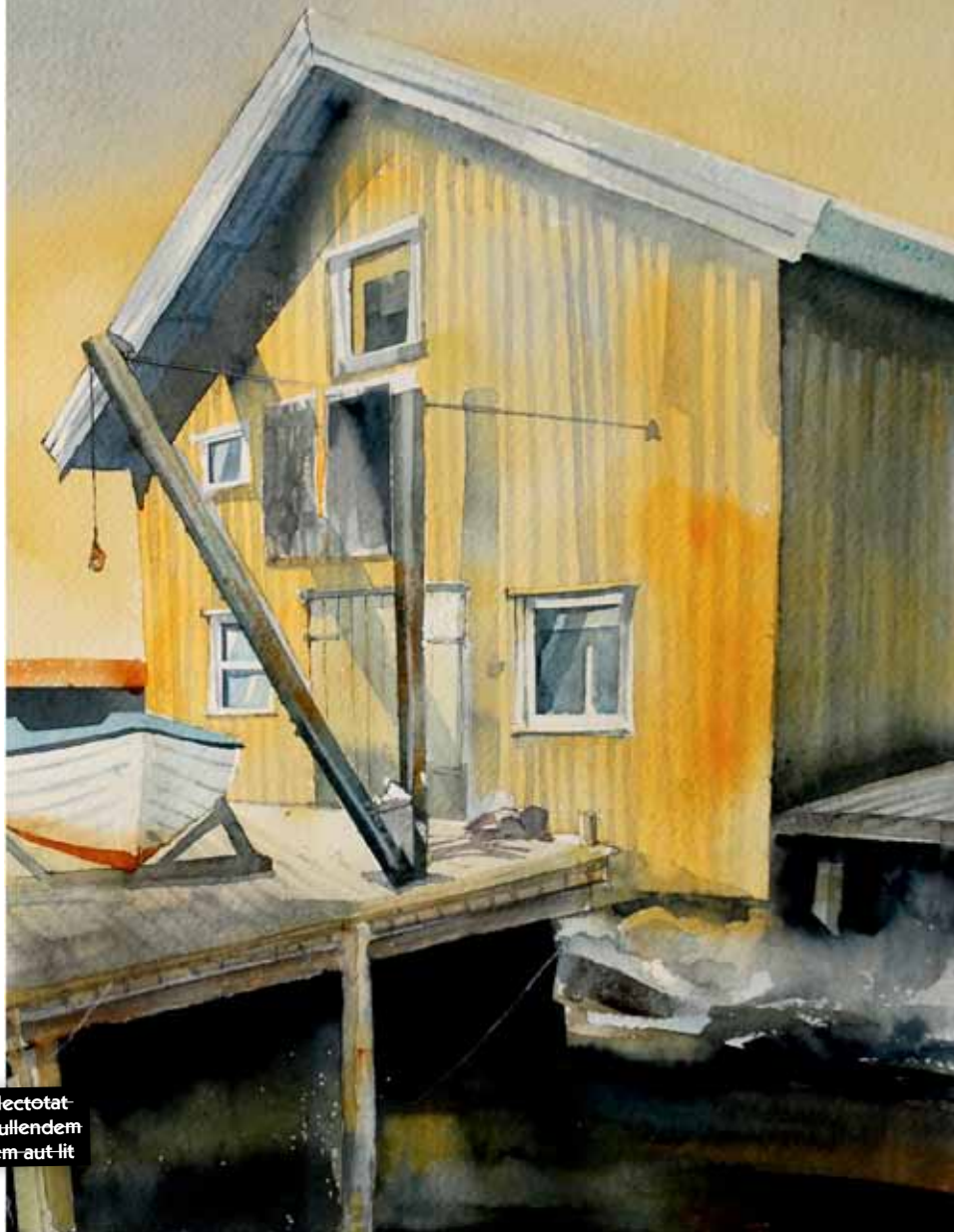
Jürgen Asp.

får inspektera med jämna mellanrum. Inför säsongen städar och öppnar man toaletter och duschar, ser över akterförtöjningar och hänger ut vattenslangar, rensar avlopp och ser över hamnens internet.

Med värmen börjar sommargästerna komma ut med färjan, för att flytta in i sina vinterstängda hus. Då vidtar också arbetet med att se över hamnens fasta båtplatser. Och de obefintliga båtplatserna får man kanske tillägga! Kön av sommargäster utan båtplats blir lång utanför hamnkontoret, likaså kölistan i hamnpärmen. En del båtplatser har under årens lopp ärvts eller hyrts ut i andra eller till och med i tredje hand. Och yrkesbåtarna ska samsas med de allt större sommarbåtarna i en alltför liten hamn. Det som för tio år sedan var en liten eka har nu vuxit och blivit en ruffad motorbåt, men båtplatserna är desamma. Och mitt i detta springer mäklare omkring på ön och säljer hus med utlovade båtplatser som inte finns eller ens ingår i fastigheten. Som hamnkapten försöker man i görligaste mån bringa ordning i detta. Längs hela kusten dras man med samma båtplatsproblem, och Gullholmen är inget undantag.

I SLUTET AV JUNI börjar hamnen fyllas på med seglare

Nectotat
ecullendem
rem aut lit

”Vi försökte jobba när det var femton minus ute. Det slutade med att vi satt med värmepistolen innanför jackan.”

från alla hörn av Sverige och Europa. Redan klockan två på eftermiddagen kan hamnen vara fullbelagd, och på mobilen ringer seglare för att boka plats. Som hamnkaptens anvisar man de platser som passar båtstorlek och besättning, barnfamiljer nära ICA och glassbutiken, större båtar utefter kajen vid färjeläget. Samtidigt får man hålla koll på folket i alla småbåtar och jollar, som trängs för att handla glass och mat. I dåligt väder försöker jag alltid spara plats att förtöja några båtar till, även om hamnen är full. Jag släpper ogärna ut en trött familj på havet igen om de kommit in sent under en kuling.

När de större båtarna börjar bygga på

bredsides vid kajen intill färjeläget, brukar jag se till att färjan kan passera de yttersta båtarna med bekväm marginal. Jag vill ju hålla koll på hur stor plats skepparna behöver i hamnen för att kunna manövrera. Svaren blir olika, beroende på vem av skepparna jag frågar. En av kaptenerna behöver nästan ingen plats alls för att manövrera färjan, oavsett vädret. Med vana från sin tjänst inom marinen styr han färjan som en jolle i hamnen. En annan av skepparna är en trevlig kille, som med raka besked glatt instruerar oss på kajen hur mycket plats han behöver. Medan en tredje skeppare överhuvudtaget inte vill se någon hamnkaptens som ställer en massa frågor ombord på färjan. Om jag lyckas passera den lika otrevliga däcksmatrosen och ta mig upp till kaptenen på bryggan får jag bara svaret ”det får försäkringsbolagen ta hand om”. Så i arbetsuppgifterna ingår också att veta vem som styr färjan vilken dag...

”En bra hamnkaptens återvänder vi gärna till”

En kall, regnig, blåsig sommar som 2012 blir hamnkaptenserna extra viktiga. Några favoriter:

► Hamnkaptens i Byxelkrok är mycket proffsig. I den lilla hamnen, öppen för de hårda och friska sydvästvindarna, lotsar han in båt efter båt på rätt plats. Lugnt och effektivt får var båt sin bästa plats efter djupgående och storlek. Den lilla träfolk båten får ligga allra längst in. Den stora Princess båten förtöjs utanpå en fiskerbåt när hamnen egentligen är full.

Kenneth
Niklasson.

Besökarna möts alltid av samma lugna, bestämda, effektiva service. Båtar i hård vind lotsas in en efter en runt om i hamnen, som normalt tar 70 båtar men som ofta fylls med upp till 100 båtar. Sommaren 2012 fanns här som mest 140 båtar.

En kvinna i en Dehler 39a berättar:

– Det har inte varit riktig semester om vi inte varit i Byxelkrok med vår lilla son. Vi har flera vänner som tidigare vägrat att gå hit för att det är så trångt. Men när de väl provat på hamnen och mötts av hamnkaptens **Kenneth Niklassons** goda service har de också återkommit år efter år.

Kenneth, som cyklar runt på bryggorna för att hinna ta emot och lotsa in alla båtar, stannar till och berättar:

– Jag har arbetat fyra år som

Kenneth
Förtöjer en
fiskebåt

hamnkaptens i Byxelkrok. Innan dess arbetade jag sex år som hamnvärd tillsammans med den förra hamnkaptens. Mitt motto är att göra så gott jag kan för att alla ska få plats. Det handlar också om sjösäkerhet. En barn-

familj som kommer sent skickar jag inte iväg eftersom närmaste Ölandshamn, Sandvik, ligger 17 sjömil härifrån, berättar Kenneth.

Under högsäsong är det mycket folk i rörelse och det händer saker hela tiden. Då är de tre personer som arbetar. När vädret är dåligt kan många båtgäster behöva en hjälpare vid förtöjningen.

– Det är viktigt för mig är att mina stamisar och nya gäster ska trivas i hamnen och få en härlig upplevelse med sig hem. Jag träffar mycket trevliga människor från när och fjärran. Arbetet i hamnen är väldigt varierande. Det är väldigt socialt givande och roligt, säger Kenneth.

Han verkar stortrivas med sitt jobb. På vintern är han kvar på Öland och jobbar i sjukvården i Löttorp som undersköterska. Snart ska hamnen i Byxelkrok byggas ut. Hoppas att Kenneth kan fortsätta med samma effektiva, fantastiska, service i den nya hamnen.

► Lilla Klintemåla har bara fyra bofasta. De har ändå både sommaröppet kafé, affär, bensinmack och gästhamn som allt sköts av **Robert Karlsson**, nu tillsammans med sambon **Anna Åkerblom**,

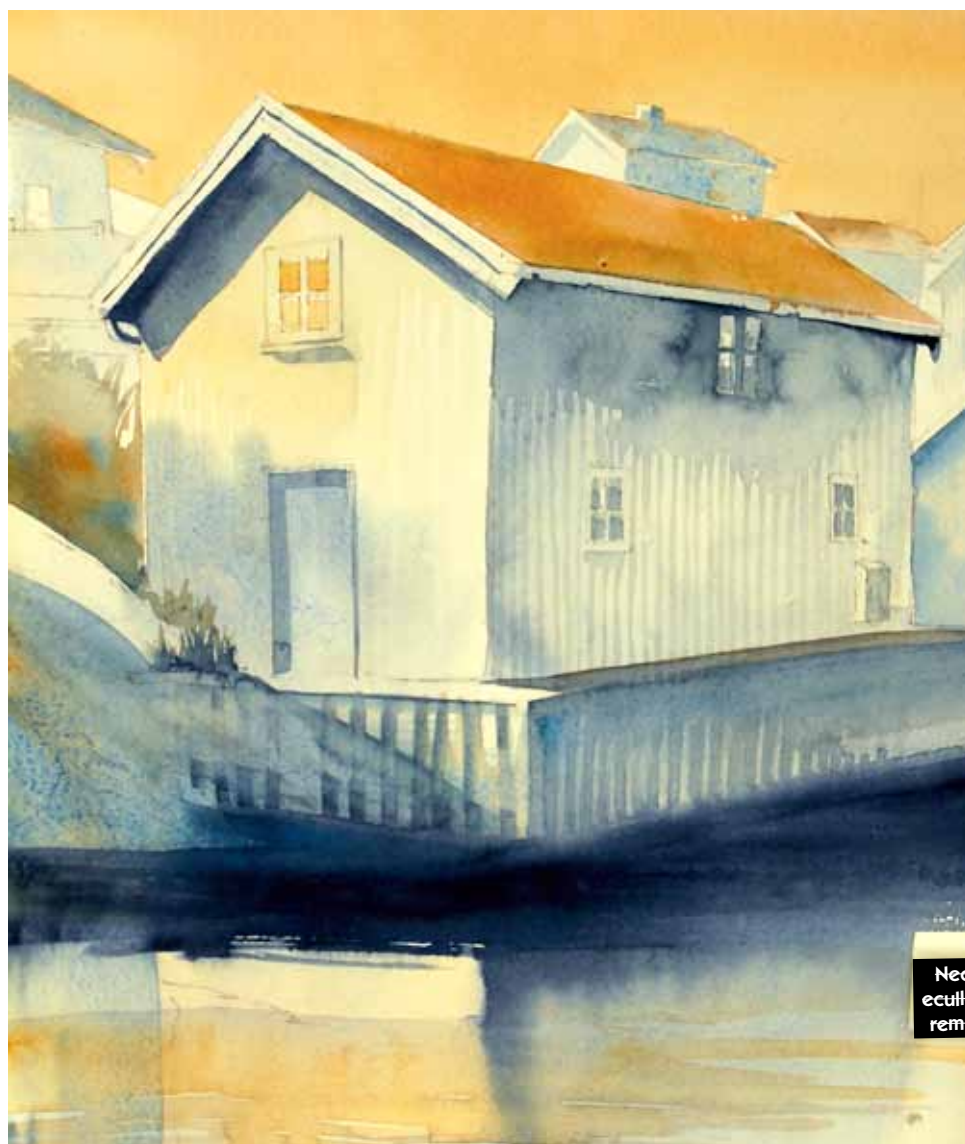

hunden Stilton och mamma Britt. Robert har varje sommar sedan 1991 arbetat med hamnen. År 2004 blev Klintemåla utsedd till årets gästhamn.

På vintern arbetar Robert och Anna i Stockholm.

– Att arbeta med detta varje sommar är vår semester men också en livsstil, ett sätt att leva, säger Anna.

När vi ligger i hamnen som nästan är full är hälften av de 16 båtarna utländska, tre holländare, tre tyskar, en norman och en

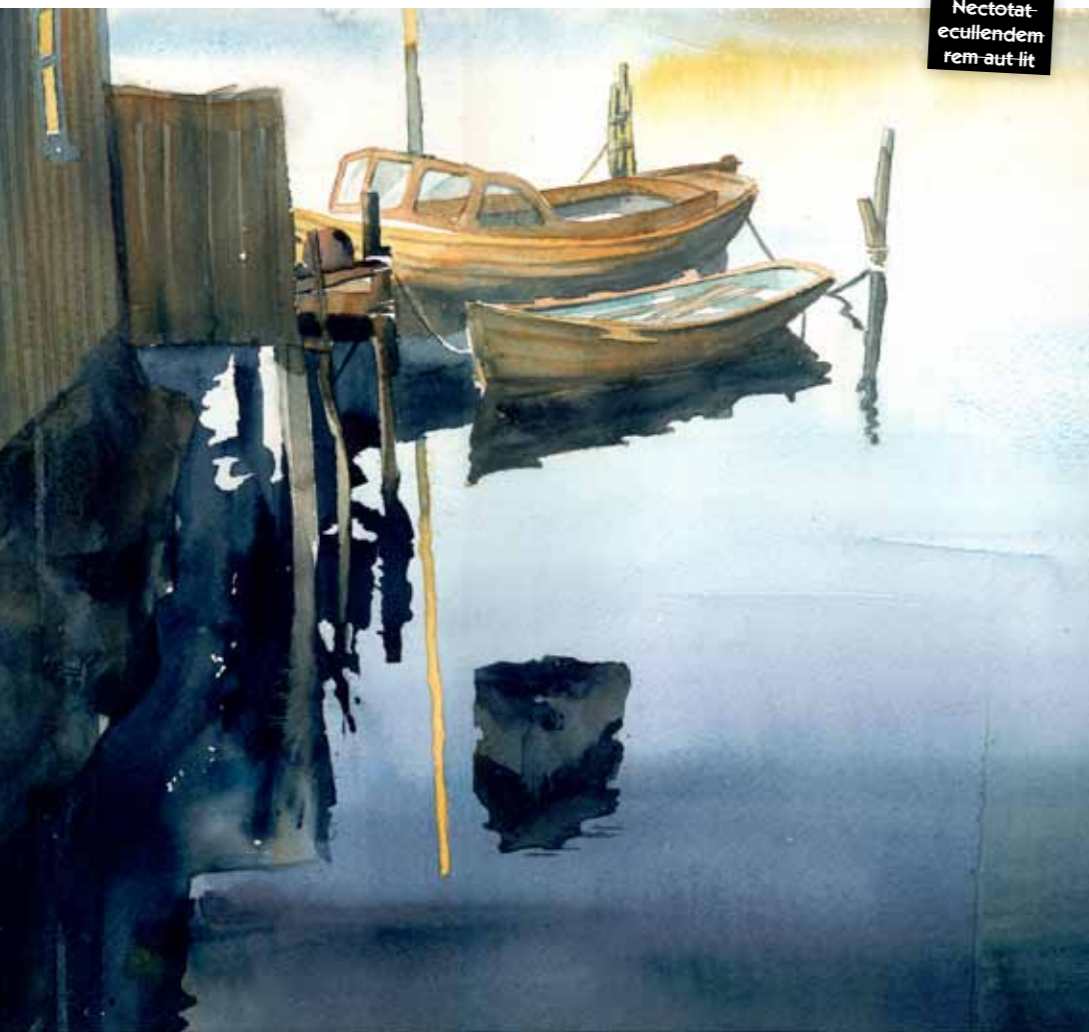
22 Vi försökte jobba när det var femton minus ute. Det värmepistolen innanför jackan. 22

EN VANLIG DAG PÅ GULLHOLMEN i juli, med fint väder och lätta vindar, kan det vara ett ganska odramatiskt arbete att vara hamnkapten. En del seglare brukar lämna hamnen tidigt för att komma ut på havet, medan andra tar det lugnt. Jag aktiverar mig med glasåtervinningen som fylls på snabbt och svämmar över i containern i det lilla träskjulet vid kajen. Det är tydligt att det dricks mer röda viner under lågsåsongen, för att senare ge plats åt lättare rosé- och vita viner under sommaren. Alltså, ju varmare sommar, desto färre röda sorter. När flaskboden är uppressad

ska toalettpapper fyllas på och toaletterna städas. Soprummet ska rensas och skuras.

Under kaffepausen på bryggan får man svara på frågor om badplatser, matsällen, sevärdheter och verkstäder. Några motorhaverier behöver assistans, däribland en norsk större motorbåt med två maskiner. Norrmannen hade fyllt på färskvatten i en av dieseltankarna. Innan jag hann reagera var Sjöräddningen redan på plats för att bogsera honom till Henån. Jag hade tänkt föreslå honom att han kanske kunde köra på en maskin med den andra tanken, men innan jag hann komma till undsättning försvann de i ett moln av dieselryk.

Samma vecka ville en familj handla sjökort. Deras hade tagit slut med kanten av kartan söder om Gullholmen... En annan familj kunde inte segla, för de hade motorhaveri. Då jag försiktigt upplyste dem om att de kanske kunde segla till Fiskebäckskil

Nectotat-ecullendem rem-aut-lit

för reparation, det var ju ändå en segelbåt och vädret var lugnt, blev samtalet inte så muntert längre. Och så har vi mysteriet med det tunna oljeutsläppet i hamnbassängen som gäckade mig och kommunens oljeletare några dagar. Jag undrar fortfarande varifrån det kom.

EN EFTERMIDDAG seglade en 60-fots segelbåt in i hamnen. Det unga paret ombord hade redan bestämt sig för att pressa in den alltför breda båten med fören in mot pontonbryggan. Men på den tilltänkta platsen låg redan två små båtar med två äldre par i. När jag kom dit var de högljudda samtalen redan i full gång. Gränsen till handgripligheter var hotande nära med både båtshakar och fendrar som vapen. Paret i 60-fotaren ville inte veta av att det stod en hamnkapten på bryggan som ropade och ville medla i all oreda. Till slut röt jag till och förklarade bestämt för paret i 60-fotaren, att här är det jag som anvisar platserna i hamnen och om det inte pas-

22 Vi försökte jobba när det slutade med att vi satt med värmepistolen innanför jackan. 22

sar sällskapet är det en timmes gång till Fiskebäckskil! Tvärs över hamnbassängen brukade en äldre man ligga i sin vilstol med ryggen mot fiskeboden, lojt överblickande hamnen. Det var nog enda gången den sommaren han reste på sig och intresserat följde dramat, som utspelade sig på pontonbryggan. Och för mig var det enda gången den sommaren jag tappade humöret. 60-fotaren fick till slut en lugn plats bredsidan kajen, och seglarna vid pontonen fick ett samtalsämne till kvällens råkmiddag. Min arbetskompis döpte mig senare till "Den grymma" och sig själv till "Den goda". Vi kompletterade varandra bra resten av sommaren...

BÅTFOLK HAR SINA SÄTT att lägga till på.

dansk ligger tätt ihop. Vi går ut och lägger oss vid SXX-bojen.

► Oskarshamns hamnkapten **Emil Kodelja** är mycket uppskattad. Båtgrannen som hjälper oss med förtöjningarna berättar:

– Här kommer ni att trivas. Hamnkaptenen är mycket trevlig och hjälpsam. Jag var här för några år sedan och då fick jag en hjärtinfarkt. De hjälpte mig till sjukhus och tog hand om min fru som bodde kvar i båten en vecka tills jag blev frisk.

När Emil och frun Salka kommer för att ta upp hamnavgiften bekräftar de att de har hjälpt många.

– Vi har många vänner som kommer tillbaka från år till år. En tysk kvinna som försökte hålla emot båten när de la till ramlade rakt i betongbryggan och bröt rygg och revben. Tack vare att hon landade med huvudet i mitt knä klarade hon sig ändå ganska bra men fick ligga en månad på sjukhus här i Oskarshamn, berättar Emil. En holländsk tjalk med en ung grabb kommer varje år. Nu ligger han inne vid piren. Han har blivit ormstungen vid bärplockning. Efter några dagar blev han riktigt febersjuk, armen svullnade upp och blev blå. Då kom han in här och har nu varit uppe på sjukhuset över natten.

Emil och Salka sprider trivsel i hamnen. Klockan åtta på morgonen går de på bryggan i morgonsolen och tittar till båtarna en extra gång.

► Vi möts av en gummijolle på väg in till hamnen Pro Marina i Västervik. **Emelie Järv** och **Daniel Galvoan** anvisar oss plats, kör före, hoppar i land och förtöjer vår båt. Full service, proffsig och båtvan. De är bägge, genom sina familjer, medlemmar i Westerviks Segelsällskap och jobbar nu för Pro Marina i Västerviks hamn. Daniels familj seglar en äldre

Emil Kodelja och Salka.

Emelie Järv och Daniel Galvoan.

Bavaria och Emelie har seglat S-30a med familjen. Det märks att de är båterfarna. Vi får ett mycket bra mottagande av dem och en plats i lä.

► Snabbtillägg i Arkösunds nya gästhamn. Klockan elva på förmiddagen är det ganska tomt i hamnen. De flesta har lämnat. Vi möts på bryggan av en ung Pro Marina-hamnvärd.

– Här får ni inte ligga, säger hon när vi försöker lägga till långsides. Vi förklarar att vi bara ska in och

Pro-Marina-hamnvärd.

handla lite och att det tar högst en timme.

– Okej, säger hon och hjälper oss med tamparna. Vi behöver inte betala så glada går vi bort till affären och handlar det vi ska för att sedan fortsätta hemåt via Bråviken.

► Nyköpings Segelsällskaps klubbholme Broken är välbesökt. Hamnen sköts i år av en familj med fyra barn: **Henrik Hägglund**, **Malin Backström**, tonårsbarnen **Adam** med flickvän **Tove**, **Lisa**, **Emil** och **Natalie**. De håller klubbhuset öppet med pingisbord, bokbytarhylla och soffhörna. Dessutom sköter de glasskiosken, bastu, toaletter, hamnavgifter, bakar varje morgon och röker räkor som de säljer på kvällarna. Föräldrarna åker in och jobbar i

Delar av familjen Hägglund

Det har blivit mer populärt att förtöja med aktern emot pontonen. Jag brukar kalla det för "Medelhavsparkering". Inte bara för att få visa upp all fin elektronik i sittbrunnen, utan också för att det är lättare att borda båten. Med draggen i fören och en ankarvinsch är det faktiskt lättare att förtöja med aktern mot bryggan om man är en liten besättning.

I scenariet finns också en del intressanta försök att komma in till obefintliga platser vid bryggan med hjälp av rå maskinstyrka, oftast ackompanjerade av arga tillmälen från båtgrannarna. Jag blir alltid lika imponerad av att se hur platta dessa feta, stora

22 Vi försökte jobba när det var femton minus ute. Det värmepistolen innanför jackan. 22

och runda fendrar kan bli!

En eftermiddag blev jag lite rörd av en glad barnfamilj, som lyckats köra sin nyköpta lilla motorbåt från Uddevalla för en helg på ön. Ett äkta äventyr! Men de hade bara två stycken tvåmeters förtöjningstamper med fransar i ändarna. När jag frågade dem lite försiktigt om de kanske hade några längre, fick jag ett glatt svar att de ju hade en lina med ett ankare i andra änden... Jag tänkte fråga dem lite om nödbloss och sjökort ombord, men kapitulerade och hälsade dem välkomna till ön och informerade om var jag fanns om de skulle behöva hjälp.

På kvällens sista rond bland båtarna ser jag till att alla har det bra, att det inte grillas på bryggan och att det sparas på vattnet. Jag kollar alltid förtöjningarna, att inget ligger på bryggan som man kan snubbla på och att alla har betalat avgiften. Det finns vissa som lägger ett tiotal knoppar på sina knappar, som ett nystan ungefär, när de förtöjer. Som hamnkapten vill jag kunna lossa på förtöjningarna snabbt om en båt skulle fatta eld och man hastigt vill få ut den från bryggan. Två svängar runt förtöjningsknappen på däck och en knop räcker gott!

OM SOMMAREN är Gullholmen en vacker bilfri ö med trevliga öbor och vänliga själar. Men också bländande vackert på vintern, i snöskrud och is. Jag ska dit till jul, för att se över hamnen och vinterliggarna. Sen går jag ut till havet, lyssnar på tystnaden och ser de tunga dyningarna slå in mot Islandsberg. "På vintern blåser det till ingen nytta", sade en gammal man jag seglade med som ung. Så sant så...

Lit, aute-inis-idunt

Lit, aute-inis-idunt

Lit, aute-inis-idunt

Lit, aute-inis-idunt